

HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA HỒ CHÍ MINH

ĐỖ VĂN CHIẾN

ÁP DỤNG PHÁP LUẬT TRONG ĐIỀU TRA VỤ ÁN
CÓ BỊ CAN LÀ NGƯỜI DƯỚI 18 TUỔI CỦA
CƠ QUAN CẢNH SÁT ĐIỀU TRA CẤP HUYỆN
Ở VÙNG TÂY BẮC, VIỆT NAM

TÓM TẮT LUẬN ÁN TIẾN SĨ

NGÀNH: LÝ LUẬN VÀ LỊCH SỬ NHÀ NƯỚC VÀ PHÁP LUẬT

Mã số: 9380106

HÀ NỘI - 2025

**Công trình được hoàn thành tại
Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh**

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Tào Thị Quyên

Phản biện 1: PGS.TS. Nguyễn Hoàng Anh

Đại học Quốc Gia Hà Nội

Phản biện 2: PGS.TS. Tô Văn Hòa

Đại Học Luật Hà Nội

Phản biện 3: PGS.TS. Bùi Nguyên Khánh

Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam

**Luận án được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận án cấp Học viện
hợp tại Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh**

vào hồi 14 giờ 30 ngày 26 tháng 02 năm 2025

**Có thể tìm hiểu luận án tại: Thư viện Quốc Gia
và Thư viện Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh**

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Quan điểm, đường lối của Đảng Cộng sản Việt Nam về hoàn thiện hệ thống pháp luật đáp ứng yêu cầu tiếp tục xây dựng, hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa là nhất quán. Nhiều văn bản pháp luật được Nhà nước ban hành và tổ chức thực hiện để đáp ứng yêu cầu quản lý xã hội bằng pháp luật, giữ vững ổn định an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội và phục vụ đắc lực cho công cuộc đổi mới toàn diện đất nước. Tuy nhiên, quá trình tổ chức thực hiện pháp luật còn bộc lộ nhiều hạn chế: “tình trạng vi phạm pháp luật, tình trạng né tránh pháp luật, lợi dụng pháp luật đang diễn ra khá phổ biến cả trong xã hội lẫn trong cơ quan nhà nước, thậm chí trong cả các cơ quan bảo vệ pháp luật. Việc thực hiện pháp luật không nghiêm đã khiến lòng tin của nhân dân đối với tính thượng tôn pháp luật, đối với hệ thống cơ quan nhà nước, nhất là cơ quan quản lý hành chính và cơ quan tư pháp suy giảm nghiêm trọng”.

Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng cộng sản Việt Nam nêu rõ những nguyên nhân chủ yếu của hạn chế, yếu kém trong thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế, xã hội thời gian qua là “Công tác chỉ đạo, điều hành một số mặt còn lúng túng, chưa quyết liệt”. Trong đó, có lĩnh vực áp dụng pháp luật trong điều tra hình sự. Vì vậy, yêu cầu đặt ra là cần làm rõ cơ sở lý luận áp dụng pháp luật trong điều tra lĩnh vực chuyên sâu nhất định, để tạo tiền đề, cơ sở cho các hoạt động thực tiễn trong từng lĩnh vực cụ thể, trong đó có lĩnh vực áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện.

Thống kê của Bộ Công an cho thấy tình hình tội phạm nói chung, tội phạm do người dưới 18 tuổi thực hiện trong những năm gần đây có xu hướng gia tăng và diễn biến phức tạp. Cụ thể, “chỉ tính riêng tháng 11 năm

2023 trên toàn quốc đã xảy ra 4.628 vụ việc; tiến hành kiểm tra, xác minh, xác định, điều tra khám phá 3.707 vụ án hình sự; đã bắt giữ, xử lý 6.560 đối tượng; tỷ lệ khám phá đạt 80,10%; triệt phá 03 băng, nhóm tội phạm”. Riêng tại khu vực Tây Bắc, trong giai đoạn 2014-2023, trung bình mỗi năm có khoảng 76,7 vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi, chiếm tỷ lệ khoảng 6,1% tổng số vụ án hình sự được phát hiện. Đặc biệt, khu vực Tây Bắc với đặc thù là địa bàn miền núi, có nhiều đồng bào dân tộc thiểu số sinh sống, điều kiện kinh tế - xã hội còn nhiều khó khăn, trình độ dân trí không đồng đều đã tạo ra những thách thức riêng trong công tác điều tra các vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi.

Áp dụng pháp luật (ADPL) trong điều tra vụ án (ĐTVA) của Cơ quan Cảnh sát điều tra (CSĐT) luôn gắn liền, chặt chẽ với nhiệm vụ phòng ngừa, phát hiện, điều tra các vụ án hình sự. Đây là hoạt động phổ biến và có ý nghĩa quan trọng trong việc thu thập chứng cứ, bảo vệ người bị hại, bảo đảm quyền của bị can, ngăn chặn tội phạm. Việc áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra có những yêu cầu đặc thù nhất định. Cụ thể, phải đảm bảo tính nhân văn, thống nhất, toàn vẹn và tôn trọng quyền người dưới 18 tuổi, không xâm phạm đến sự phát triển bình thường của người dưới 18 tuổi. Vì vậy, nghiên cứu lý luận và thực trạng áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi là rất cần thiết.

Trong thời gian qua, hoạt động áp dụng pháp luật của Cơ quan Cảnh sát điều tra nói chung và Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện ở vùng Tây Bắc nói riêng đã đạt được những kết quả đáng ghi nhận, góp phần quan trọng vào công cuộc đấu tranh, phòng chống tội phạm. Tỷ lệ điều tra khám phá các vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi đạt khoảng trên 95,1%, góp

phần quan trọng vào công tác đấu tranh phòng, chống tội phạm trong lứa tuổi này. Để đạt được những kết quả này, Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện ở vùng Tây Bắc nói riêng, cũng như Cơ quan điều tra trên cả nước nói chung, đã có sự lãnh đạo, chỉ đạo và chuẩn bị chu đáo trong các giai đoạn áp dụng pháp luật cũng như công tác phối hợp với các cơ quan, tổ chức, cá nhân có liên quan, cho đến công tác đào tạo, bồi dưỡng Điều tra viên, Cán bộ điều tra được chú trọng, giúp nâng cao năng lực, trình độ chuyên môn, nghiệp vụ đáp ứng yêu cầu thực tiễn.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, “thực tế cho thấy, có những vụ án oan sai xảy ra mà nguyên nhân do kết quả điều tra chưa bảo đảm khách quan. Điều này một phần do trình độ, năng lực của Điều tra viên trong một số vụ án còn yếu kém, trong khi đó, tội phạm ngày càng phức tạp, số vụ án hình sự ngày càng tăng đã gây ra áp lực không nhỏ đối với Điều tra viên khi thực hiện nghiệp vụ điều tra”. Đặc biệt, tại khu vực Tây Bắc, việc thiếu nguồn lực, cơ sở vật chất và những rào cản về ngôn ngữ, văn hóa càng làm tăng thêm khó khăn trong quá trình điều tra các vụ án này.

Mặc dù đã có một số công trình nghiên cứu về công tác điều tra các vụ án hình sự nói chung và vụ án có liên quan đến người dưới 18 tuổi nói riêng, nhưng chưa có nghiên cứu chuyên sâu nào về việc áp dụng pháp luật trong điều tra các vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi tại khu vực Tây Bắc - một địa bàn có những đặc thù riêng về địa lý, văn hóa và xã hội. Xuất phát từ yêu cầu lý luận và thực tiễn, cần thiết phải có công trình nghiên cứu để góp phần làm phong phú, sâu sắc hơn kho tàng lý luận và đưa ra hệ thống quan điểm, giải pháp toàn diện giải quyết được một cách căn bản những hạn chế, vướng mắc nảy sinh từ thực tiễn áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam.

Với những lý do trên, nghiên cứu sinh lựa chọn đề tài “***Áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam***” làm luận án tiến sỹ chuyên ngành Lý luận và lịch sử Nhà nước và pháp luật.

2. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

2.1. Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu của luận án là lý luận và thực tiễn ADPL trong ĐTVA có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam.

2.2. Phạm vi nghiên cứu

Về nội dung: Luận án nghiên cứu dưới góc độ lý luận và lịch sử nhà nước và pháp luật, tập trung làm rõ nội dung: Áp dụng pháp luật bảo đảm quyền bào chữa của bị can là người dưới 18 tuổi; áp dụng pháp luật trong tiếp nhận và giải quyết tố giác, tin báo về tội phạm do người dưới 18 tuổi gây ra; áp dụng pháp luật trong khởi tố và áp dụng biện pháp ngăn chặn đối với vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi; áp dụng pháp luật trong áp dụng các biện pháp điều tra đối với vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi; áp dụng pháp luật trong đình chỉ điều tra hoặc kết thúc điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi.

Về không gian: Luận án nghiên cứu áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi và thực trạng áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam.

Về thời gian: Luận án nghiên cứu các văn bản pháp luật có liên quan đến hoạt động tố tụng hình sự và đi sâu nghiên cứu các văn bản liên quan đến hoạt động điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện đến năm 2023; số liệu phân tích và đánh giá thực trạng trong khoảng thời gian 10 năm (từ năm 2014 đến hết năm 2023)

3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

3.1. Mục đích nghiên cứu

Trên cơ sở phân tích lý luận, đánh giá thực trạng ADPL trong ĐTVA có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam thời gian qua, luận án luận giải các quan điểm và đề xuất giải pháp bảo đảm ADPL trong ĐTVA có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam trong thời gian tới.

3.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

Thứ nhất, tổng quan tình hình nghiên cứu liên quan đến ADPL trong ĐTVA có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện.

Thứ hai, phân tích cơ sở lý luận ADPL trong ĐTVA có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện.

Thứ ba, đánh giá thực trạng ADPL trong ĐTVA có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam, làm rõ kết quả, hạn chế và nguyên nhân của kết quả, hạn chế đó.

Thứ tư, luận giải các quan điểm, đề xuất giải pháp khoa học nhằm nâng cao chất lượng ADPL trong ĐTVA có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam trong thời gian tới.

4. Cách tiếp cận, phương pháp nghiên cứu

4.1. Cách tiếp cận

Đề tài “*Áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam*” tiếp cận dựa trên các phương pháp như:

Phương pháp tiếp cận hệ thống để nghiên cứu, phân tích, đánh giá hoạt động ADPL trong ĐTVA có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện trong tổng thể những yếu tố có liên quan tác động qua lại với nhau tạo ra một chỉnh thể thống nhất về lý luận và thực tiễn khi nghiên cứu khoa học hoạt động ADPL trong ĐTVA có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam.

Phương pháp tiếp cận dưới góc độ lý luận và lịch sử nhà nước và pháp luật kết hợp liên ngành, đa ngành, chủ yếu được sử dụng làm rõ các vấn đề đặt ra trong quá trình nghiên cứu nội dung đề tài. Đặc biệt làm rõ các vấn đề mang tính chất chuyên sâu của đề tài như làm rõ khái niệm, đặc điểm, vai trò, nội dung áp dụng pháp luật, các giai đoạn và điều kiện bảo đảm ADPL trong ĐTVÁ có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện.

Tiếp cận đa ngành đòi hỏi việc nghiên cứu không chỉ dựa trên một ngành khoa học xã hội cụ thể mà phải kết hợp với nhiều ngành khoa học xã hội khác. Điều này giúp cho việc nghiên cứu có được cái nhìn toàn diện, sâu sắc hơn về vấn đề đang được nghiên cứu. Tiếp cận lịch sử đòi hỏi việc nghiên cứu phải đặt trong bối cảnh lịch sử cụ thể. Điều này giúp cho việc nghiên cứu có thể hiểu được bản chất, nguyên nhân, diễn biến của vấn đề đang được nghiên cứu. Trong luận án tác giả sử dụng cả hai phương pháp tiếp cận này, giúp cho việc nghiên cứu có được kết quả chính xác và thuyết phục hơn.

4.2. Phương pháp nghiên cứu

Trên cơ sở phương pháp luận của chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử, luận án sử dụng kết hợp các phương pháp khảo sát, hệ thống, quy nạp, diễn dịch, phân tích, tổng hợp, thống kê, lịch sử, so sánh pháp luật, logic pháp lý, điều tra xã hội học, tổng kết thực tiễn, xin ý kiến chuyên gia, nghiên cứu điển hình và phương pháp phân tích thuần túy quy phạm để nghiên cứu, tham khảo các công trình nghiên cứu ở trong nước và nước ngoài, khai thác thông tin tư liệu để chứng minh cho các luận điểm mà luận án đã đề cập.

Phương pháp hệ thống, quy nạp, diễn dịch, phân tích, so sánh, tổng hợp được sử dụng ở chương 1 và chương 2 của luận án để làm rõ những luận điểm của tác giả làm cơ sở cho việc chứng minh bằng thực tiễn ở chương 3 và đề xuất giải pháp khoa học nhằm nâng cao chất lượng ADPL

trong ĐTVA có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện vùng Tây Bắc, Việt Nam ở chương 4.

Phương pháp khảo sát, thống kê và so sánh, phân tích được sử dụng ở chương 3 của luận án để thống kê, phân tích dữ liệu, số liệu và các báo cáo thu thập được của Cơ quan CSĐT cấp huyện ở từng thời điểm, từ đó khái quát hóa, chính xác hóa và tổng hợp rút ra ưu điểm cần phát huy và khuyết điểm, hạn chế, thiếu sót cùng nguyên nhân để khắc phục.

Phương pháp nghiên cứu điển hình được sử dụng để nghiên cứu, phân tích những ưu điểm và thiếu sót, tồn tại trong hoạt động ADPL trong ĐTVA có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam, được sử dụng ở chương 3 luận án. Ngoài ra, luận án còn sử dụng phương pháp trao đổi tọa đàm với lãnh đạo chỉ huy, người trực tiếp tiến hành ADPL trong ĐTVA có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam như Thủ trưởng, Phó thủ trưởng Cơ quan CSĐT, Điều tra viên, Cán bộ điều tra và các nhà khoa học, các cán bộ giảng dạy có nhiều uy tín và kinh nghiệm để lập luận cho quan điểm của mình.

5. Đóng góp mới về khoa học của đề tài

- *Thứ nhất*, luận án nhận diện, làm sáng tỏ về mặt lý luận khái niệm, đặc điểm, vai trò, nội dung, các giai đoạn và các điều kiện bảo đảm áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện.

- *Thứ hai*, luận án nghiên cứu, phân tích, đánh giá một cách có hệ thống áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam trong 10 năm (từ năm 2014 đến năm 2023), chỉ ra những yếu tố ảnh hưởng tích cực và tiêu cực, kết quả đạt được, nguyên nhân kết quả đạt được, những tồn tại hạn chế và nguyên nhân của những tồn tại, hạn chế.

- *Thứ ba*, luận án xác định các quan điểm định hướng tiếp tục áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam. Qua đó đưa ra nhóm giải pháp chung và nhóm giải pháp cụ thể bảo đảm áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam.

6. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của đề tài

6.1. Ý nghĩa lý luận

Luận án hệ thống các vấn đề lý luận, góp phần bổ sung vào lý luận về ADPL trong ĐTVA có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện ở Việt Nam hiện nay.

6.2. Ý nghĩa thực tiễn

Luận án, phân tích đánh giá quá trình thực tiễn ADPL trong ĐTVA có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam trong thời gian quan, làm rõ những mặt hạn chế, khiếm khuyết của hoạt động này, đề xuất giải pháp hoàn thiện pháp luật nhằm nâng cao chất lượng đối với việc ADPL trong ĐTVA có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam.

Kết quả nghiên cứu của luận án là tài liệu tham khảo, cung cấp các luận cứ khoa học để các cơ quan liên quan có cơ sở đưa ra các chính sách, giải pháp, xây dựng hoàn thiện pháp luật, các hướng dẫn chỉ đạo nghiệp vụ, phục vụ công tác đào tạo, bồi dưỡng nhận thức và nghiệp vụ cho đội ngũ Thủ trưởng, Phó thủ trưởng Cơ quan CSĐT, Điều tra viên, Cán bộ điều tra trong hoạt động thực tiễn.

7. Kết cấu nghiên cứu của Luận án

Khi thực hiện luận án, tác giả dự kiến triển khai những nội dung nghiên cứu cơ bản như sau: Ngoài phần mở đầu, kết luận, danh mục tài liệu tham khảo và phụ lục, nội dung luận án được kết cấu làm 4 chương, 10 tiết cụ thể như sau:

Chương 1

TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN

1.1. TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU TRONG NƯỚC

Luận án đã tổng quan các nhóm công trình nghiên cứu trong nước có liên quan đến vấn đề điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi và áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án hình sự có bị can là người dưới 18 tuổi. Các nhóm công trình nghiên cứu dưới dạng đề tài khoa học; sách chuyên khảo, tham khảo; luận án tiến sĩ; bài báo khoa học có liên quan đến đề tài luận án, có đóng góp lớn về mặt khoa học.

1.2. TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU Ở NƯỚC NGOÀI

Luận án đã tổng quan các nhóm công trình nghiên cứu nước ngoài có liên quan đến vấn đề vấn đề điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi và áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án hình sự có bị can là người dưới 18 tuổi. Các nhóm công trình nghiên cứu dưới dạng đề tài khoa học; sách chuyên khảo, tham khảo; luận án tiến sĩ; bài báo khoa học có liên quan đến đề tài luận án, có đóng góp lớn về mặt khoa học.

1.3. NHẬN XÉT, ĐÁNH GIÁ TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ ĐẶT RA TIẾP TỤC NGHIÊN CỨU, GIẢ THUYẾT NGHIÊN CỨU VÀ CÂU HỎI NGHIÊN CỨU CỦA LUẬN ÁN

1.3.1. Nhận xét, đánh giá về tình hình nghiên cứu liên quan đến đề tài

Từ nội dung tổng quan các công trình khoa học đã nghiên cứu, nghiên cứu sinh xác định những khoảng trống liên quan đến đề tài chưa được nghiên cứu:

Một là, những vấn đề về lý luận: hầu hết các công trình chưa đề cập đến cơ sở lý luận ADPL trong ĐTVÁ có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện một cách có hệ thống, nếu có chỉ là mang tính giới thiệu khía cạnh mà chưa có cách tiếp cận tổng thể, cụ thể. Các nội

dung cơ sở lý luận về ADPL trong ĐTVÁ có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện chưa được đề cập hoặc có đề cập ở khía cạnh nào đó nhưng chưa được làm rõ. Những vấn đề cơ sở lý luận về ADPL trong ĐTVÁ có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện chưa được so sánh, phân tích với thực tiễn một cách sâu sắc, chưa đề cập đến những quy định mới của pháp luật khi tổ chức ADPL trong ĐTVÁ có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện. Phần lớn các công trình nghiên cứu liên quan đến đề tài được công bố dưới hình thức bài viết, luận văn chuyên ngành luật hoặc tham luận trong Hội nghị, Hội thảo trong và ngoài nước, nên chưa giải quyết được một cách thỏa đáng các vấn đề lý luận, pháp luật, thực tiễn liên quan đến hoạt động tổ chức ADPL trong ĐTVÁ có bị can là người dưới 18 tuổi ở cấp độ tiến sĩ.

Hai là, những vấn đề về thực tiễn: các công trình nghiên cứu trong và ngoài nước đều chưa phân tích, làm rõ thực tiễn ADPL trong ĐTVÁ có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam, chưa chỉ ra được những khó khăn, vướng mắc, bất cập về các quy định của pháp luật hình sự, pháp luật TTHS và Luật Tổ chức điều tra hình sự khi tiến hành ADPL trong ĐTVÁ có bị can là người dưới 18 tuổi. Một số công trình chỉ ra được một hoặc một vài bất cập của luật thực định và chưa phân tích sâu, cụ thể hơn các bất cập đó; chưa lý giải và đề xuất, kiến nghị hoàn thiện một cách cơ bản những giải pháp cụ thể và toàn diện nhằm bảo đảm ADPL trong ĐTVÁ có bị can là người dưới 18 tuổi một cách có khả thi trong thực tiễn.

Ba là, những vấn đề về giải pháp: một số công trình trong và ngoài nước đã đề cập đến hệ thống các giải pháp nhưng mới chỉ dừng lại ở hệ thống giải pháp về điều tra, về hoàn thiện pháp luật hay giải pháp vẫn còn mang tính chất chung chung về ADPL trong ĐTVÁ, chưa có tính tổng hợp hệ thống khái quát cao hoặc là giải pháp cụ thể cho vùng Tây Bắc, Việt Nam.

1.3.2. Những vấn đề đặt ra cần tiếp tục nghiên cứu trong luận án

Luận án tiếp tục làm rõ những vấn đề lý luận như khái niệm, đặc điểm, vai trò áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện; nội dung áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện; Các giai đoạn, điều kiện bảo đảm áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện, nghiên cứu áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra một số nước trên thế giới và giá trị tham khảo cho Việt Nam.

Luận án cần nghiên cứu các yếu tố ảnh hưởng và thực trạng áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra ở vùng Tây Bắc, Việt Nam, đánh giá, làm rõ được kết quả đã đạt được, nguyên nhân của kết quả đó và chỉ ra những hạn chế, yếu kém và nguyên nhân của hạn chế, yếu kém của hoạt động áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra ở vùng Tây Bắc, Việt Nam. Kết quả của việc nghiên cứu là cơ sở thực tiễn cho việc đề xuất các quan điểm và giải pháp bảo đảm áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam.

Luận án cần nghiên cứu xác định các quan điểm và đề xuất những giải pháp cụ thể, khả thi bảo đảm áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam.

1.3.3. Giả thuyết nghiên cứu và câu hỏi nghiên cứu của luận án

Giả thuyết nghiên cứu của luận án: ADPL trong ĐTVÁ có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện đóng vai trò quan trọng trong việc bảo vệ pháp luật, bảo vệ công lý, bảo vệ quyền con người, quyền công dân, bảo đảm chính sách nhân văn, nhân đạo của chế độ xã hội

chủ nghĩa, bảo vệ lợi ích của Nhà nước, quyền và lợi ích hợp pháp của cơ quan, tổ chức, bảo vệ kỷ luật và sức chiến đấu của lực lượng Công an nhân dân. Lý luận về ADPL trong ĐTVA có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện còn nhiều vấn đề chưa được nghiên cứu, giải quyết thỏa đáng. Đặc biệt, thực trạng ADPL trong ĐTVA có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam trong thời gian qua còn những hạn chế nhất định trên cả phương diện nhận thức, quy định pháp luật và thực tiễn áp dụng. Để khắc phục những hạn chế này, cần có những quan điểm khoa học, toàn diện và thực hiện các giải pháp đồng bộ, cụ thể bảo đảm ADPL trong ĐTVA có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam trong thời gian tới.

Với giả thuyết nghiên cứu nêu trên, luận án cần trả lời một số câu hỏi nghiên cứu sau:

1. Áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện là gì và có đặc điểm, vai trò như thế nào? Nội dung áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện là gì? Quá trình áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện phải trải qua những giai đoạn nào? Các điều kiện bảo đảm cho hoạt động áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện bao gồm những gì?

2. Các yếu tố ảnh hưởng và thực tiễn áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam đã đạt được những kết quả gì và nguyên nhân kết quả đã đạt được? Những hạn chế, bất cập và nguyên nhân của hạn chế, bất cập đó là gì?

3. Cần quán triệt các quan điểm nào và triển khai thực hiện hệ thống giải pháp gì để bảo đảm áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện trên toàn quốc nói chung và vùng Tây Bắc, Việt Nam nói riêng?

Chương 2

CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ ÁP DỤNG PHÁP LUẬT TRONG ĐIỀU TRA VỤ ÁN CÓ BỊ CAN LÀ NGƯỜI DƯỚI 18 TUỔI CỦA CƠ QUAN CẢNH SÁT ĐIỀU TRA CẤP HUYỆN

2.1. KHÁI NIỆM, ĐẶC ĐIỂM, VAI TRÒ ÁP DỤNG PHÁP LUẬT TRONG ĐIỀU TRA VỤ ÁN CÓ BỊ CAN LÀ NGƯỜI DƯỚI 18 TUỔI CỦA CƠ QUAN CẢNH SÁT ĐIỀU TRA CẤP HUYỆN

2.1.1. Khái niệm vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi và áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện

2.1.1.1. Khái niệm vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi

Vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi là quá trình cơ quan có thẩm quyền tiến hành tố tụng tiếp nhận, kiểm tra, xác minh nguồn tin về tội phạm, xác định dấu hiệu tội phạm cụ thể, địa vị pháp lý cụ thể của người dưới 18 tuổi, trên cơ sở đó ra các quyết định tố tụng làm cơ sở pháp lý cho các hoạt động tố tụng tiếp theo.

2.1.1.2. Khái niệm điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện

Điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện là quá trình Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện tiến hành các hoạt động theo trình tự, thủ tục tố tụng hình sự, có sự phối hợp, hỗ trợ chặt chẽ của các cơ quan hữu quan, phương tiện, biện pháp nhằm thu thập thông tin, tài liệu, chứng cứ để chứng minh làm rõ toàn bộ sự thật của vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi, phục vụ cho việc xử lý người phạm tội và giải quyết vụ án theo đúng quy định của pháp luật.

2.1.1.3. Khái niệm áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện

Áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện là một dạng hình thức thực hiện pháp luật, theo đó Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện căn cứ vào quy định của pháp luật ban hành quyết định cá biệt (văn bản hoặc hành vi tố tụng cụ thể) làm phát sinh, thay đổi, chấm dứt quan hệ pháp luật tố tụng hình sự trong giai đoạn điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện, bảo đảm xử lý nghiêm minh, đúng pháp luật, nhân văn, nhân đạo, đồng thời bảo vệ quyền con người, quyền và lợi ích hợp pháp của bị can là người dưới 18 tuổi.

2.1.2. Đặc điểm áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện

Thứ nhất, là hoạt động phải tuân thủ thủ tục tố tụng thân thiện và chuyên hướng xử lý đối với người dưới 18 tuổi

Thứ hai, là hoạt động chủ thể tiến hành phải có chức danh tư pháp và phải là người được đào tạo, có kinh nghiệm, có hiểu biết về tâm lý, khoa học giáo dục đối với người dưới 18 tuổi

Thứ ba, là hoạt động đòi hỏi phải xác định đúng tuổi, mức độ phát triển về thể chất và tinh thần, mức độ nhận thức của bị can là người dưới 18 tuổi.

Thứ tư, là hoạt động phải tuân thủ các quy định của Bộ luật hình sự đồng thời tuân thủ các quy định tại Chương XXVIII của Bộ luật Tố tụng hình sự năm 2015.

Thứ năm, là hoạt động phải chịu sự kiểm sát của Viện kiểm sát nhân dân cấp huyện và sự phối hợp của các cơ quan hữu quan khác theo quy định của pháp luật điều tra hình sự

Thứ sáu, là hoạt động mang tính đặc thù của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện

2.1.3. Vai trò của áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện

Vai trò triển khai, thực hiện chủ trương, chính sách của Đảng và pháp luật của Nhà nước về hoạt động điều tra hình sự.

Vai trò xác định có hay không có hành vi phạm tội, xác định người thực hiện hành vi phạm tội, thu thập chứng cứ phục vụ cho việc giải quyết vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi.

Vai trò thực hiện chính sách nhân đạo đối với bị can là người dưới 18 tuổi.

Vai trò bảo đảm giữ gìn an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội, giữ kỷ cương phép nước, bảo vệ lợi ích của Nhà nước, của cơ quan, tổ chức, quyền và lợi ích hợp pháp của cá nhân công dân nói chung và của bị can là người dưới 18 tuổi nói riêng.

Vai trò nghiên cứu, xây dựng và hoàn thiện pháp luật liên quan đến ĐTVA có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện.

Vai trò thúc đẩy quá trình hợp tác và hội nhập quốc tế trong tình hình mới.

2.2. CÁC GIAI ĐOẠN, NỘI DUNG ÁP DỤNG PHÁP LUẬT VÀ CÁC ĐIỀU KIỆN BẢO ĐẢM ÁP DỤNG PHÁP LUẬT TRONG ĐIỀU TRA VỤ ÁN CÓ BỊ CAN LÀ NGƯỜI DƯỚI 18 TUỔI CỦA CƠ QUAN CẢNH SÁT ĐIỀU TRA CẤP HUYỆN

2.2.1. Các giai đoạn áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện

- Phân tích tình tiết khách quan, sự kiện pháp lý trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi.

- Lựa chọn và phân tích quy định của pháp luật về điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi.

- So sánh tình tiết vụ án với quy định pháp luật và quyết định áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi.

- Ra văn bản tố tụng về điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện.

- Tổ chức thực hiện văn bản áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện.

2.2.2. Nội dung áp dụng pháp luật điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện

- Áp dụng pháp luật bảo đảm quyền bào chữa của bị can là người dưới 18 tuổi.

- Áp dụng pháp luật trong tiếp nhận, giải quyết tố giác, tin báo về tội phạm do người dưới 18 tuổi gây ra.

- Áp dụng pháp luật trong áp dụng khởi tố và áp dụng biện pháp ngăn chặn đối với vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi.

- Áp dụng pháp luật trong áp dụng các biện pháp điều tra đối với vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi.

- Áp dụng pháp luật trong đình chỉ điều tra hoặc kết thúc điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi.

2.2.3. Các điều kiện bảo đảm áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện

- Điều kiện bảo đảm về chính trị.

- Điều kiện bảo đảm về pháp lý.

- Điều kiện bảo đảm về năng lực của Thủ trưởng, Phó Thủ trưởng Cơ quan điều tra, Điều tra viên và Cán bộ điều tra.

- Điều kiện bảo đảm về cơ sở vật chất, trang thiết bị cho Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện.

- Điều kiện bảo đảm về quan hệ phối hợp trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi.

2.3. ÁP DỤNG PHÁP LUẬT TRONG ĐIỀU TRA VỤ ÁN CÓ BỊ CAN LÀ NGƯỜI DƯỚI 18 TUỔI Ở MỘT SỐ QUỐC GIA TRÊN THẾ GIỚI VÀ GIÁ TRỊ THAM KHẢO CHO VIỆT NAM

2.3.1. Áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của một số quốc gia trên thế giới

- Áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi ở Hoa Kỳ.
- Áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi ở Liên bang Nga.
- Áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi ở Anh và xứ Wales.

2.3.2. Một số giá trị tham khảo cho Việt Nam

Giá trị tham khảo trong xây dựng, hoàn thiện các văn bản pháp luật liên quan đến hoạt động ĐTVA có bị can là người dưới 18 tuổi.

Giá trị tham khảo trong đào tạo, huấn luyện đội ngũ Điều tra viên, Cán bộ điều tra về tâm lý tội phạm người dưới 18 tuổi.

Giá trị tham khảo trong xây dựng tổ chức bộ máy Cơ quan CSĐT đủ mạnh, khách quan, có trách nhiệm cao khi ADPL trong ĐTVA có bị can là người dưới 18 tuổi.

Giá trị tham khảo trong bảo đảm cơ sở vật chất, trang thiết bị hiện đại và bảo đảm tiền lương, chế độ chính sách đối với đội ngũ Thủ trưởng, Phó thủ trưởng Cơ quan điều tra, Điều tra viên, Cán bộ điều tra làm công tác ĐTVA có bị can là người dưới 18 tuổi.

Giá trị tham khảo trong tăng cường giám sát, kiểm tra hoạt động ADPL trong ĐTVA có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện.

Chương 3

YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG VÀ THỰC TRẠNG ÁP DỤNG PHÁP LUẬT TRONG ĐIỀU TRA VỤ ÁN CÓ BỊ CAN LÀ NGƯỜI DƯỚI 18 TUỔI CỦA CƠ QUAN CẢNH SÁT ĐIỀU TRA CẤP HUYỆN Ở VÙNG TÂY BẮC, VIỆT NAM

3.1. YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN ÁP DỤNG PHÁP LUẬT TRONG ĐIỀU TRA VỤ ÁN CÓ BỊ CAN LÀ NGƯỜI DƯỚI 18 TUỔI CỦA CƠ QUAN CẢNH SÁT ĐIỀU TRA CẤP HUYỆN Ở VÙNG TÂY BẮC, VIỆT NAM

Áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện luôn có những đặc trưng, đặc điểm cơ bản, mang những dấu ấn khá đặc thù của mỗi khu vực, nó chịu sự tác động của nhiều nhân tố, cả bên trong và bên ngoài. Những yếu tố đó đã ảnh hưởng tích cực hoặc ảnh hưởng tiêu cực đến hoạt động áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam. Có thể kể đến một số yếu tố ảnh hưởng cụ thể là:

- Yếu tố về đặc điểm tự nhiên, kinh tế, xã hội.
- Yếu tố về tình hình bị can là người dưới 18 tuổi
- Yếu tố về bộ máy và nguồn nhân lực

3.2. THỰC TRẠNG ÁP DỤNG PHÁP LUẬT TRONG ĐIỀU TRA VỤ ÁN CÓ BỊ CAN LÀ NGƯỜI DƯỚI 18 TUỔI CỦA CƠ QUAN CẢNH SÁT ĐIỀU TRA CẤP HUYỆN Ở VÙNG TÂY BẮC, VIỆT NAM

3.2.1. Kết quả áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam và nguyên nhân

3.2.1.1. Kết quả

- Áp dụng pháp luật bảo đảm quyền bào chữa trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện.

- Áp dụng pháp luật trong tiếp nhận, giải quyết tố giác, tin báo về tội phạm do người dưới 18 tuổi gây ra.
- Áp dụng pháp luật trong áp dụng khởi tố và áp dụng biện pháp ngăn chặn đối với vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi.
- Áp dụng pháp luật trong áp dụng các biện pháp điều tra TTHS để chứng minh tội phạm và người phạm tội là người dưới 18 tuổi.
- Áp dụng pháp luật trong kết thúc ĐTVA có bị can là người dưới 18 tuổi.

3.2.1.2. Nguyên nhân của kết quả

- Nguyên nhân từ tính đúng đắn trong chủ trương, đường lối của Đảng, Đảng ủy Công an trung ương, sự chỉ đạo quyết liệt của Đảng ủy Công an các tỉnh, thành vùng Tây Bắc, Việt Nam trong thực hiện chức trách, nhiệm vụ của mình.
- Pháp luật liên quan đến ĐTVA có bị can là người dưới 18 tuổi ngày càng hoàn thiện, tạo cơ sở pháp lý quan trọng, có ý nghĩa đặc biệt tác động trực tiếp đến công tác chỉ đạo hoạt động ADPL của CQĐT nói chung và chỉ đạo Cơ quan CSĐT cấp huyện nói riêng về các vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi
- Môi trường công tác của Thủ trưởng, Phó thủ trưởng Cơ quan CSĐT, ĐTV, CBĐT là môi trường kỷ cương, kỷ luật, có truyền thống đoàn kết tương thân tương ái, đồng chí đồng đội giúp đỡ nhau trong công tác và tuyệt đại đa số cán bộ, chiến sĩ khi được biên chế vào CQĐT là những cán bộ được tuyển chọn, có tiêu chuẩn cụ thể từ những cán bộ chiến sĩ công an đã qua tuyển chọn, đào tạo, rèn luyện, bồi dưỡng một cách kỹ lưỡng về năng lực chuyên môn và phẩm chất đạo đức, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ mà Bộ trưởng Bộ Công an đặt ra.
- Về cơ bản, các Cơ quan CSĐT cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam đã làm tốt công tác phòng ngừa tội phạm do người dưới 18 tuổi gây
- Công tác chỉ đạo, điều hành của Thủ trưởng, Phó thủ trưởng của nhiều Cơ quan CSĐT cấp huyện về chuyên môn, điều tra án đã có chuyển biến tích cực, ngày càng hiệu quả hơn.

- Cơ quan CSĐT cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam khi ADPL trong ĐTVÁ có bị can là người 18 tuổi đã chủ động phối hợp chặt chẽ với các cơ quan hữu quan, cơ quan tiến hành tố tụng như phối hợp với Viện kiểm sát trong ADPL để tiến hành các hoạt động điều tra

- Trình độ, năng lực, phẩm chất và bản lĩnh chính trị của đội ngũ Thủ trưởng, Phó Thủ trưởng Cơ quan CSĐT cấp huyện, ĐTV và CBĐT vùng Tây Bắc ngày càng được nâng cao

3.2.2. Hạn chế trong áp dụng pháp luật điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam và nguyên nhân

3.2.2.1. Những hạn chế

Thứ nhất, hạn chế trong tổ chức thực hiện áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra tại địa bàn vùng Tây Bắc, Việt Nam.

Thứ hai, hạn chế về năng lực cán bộ trong điều kiện đặc thù vùng Tây Bắc, Việt Nam.

Thứ ba, hạn chế về điều kiện bảo đảm và cơ chế chính sách về điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam.

Thứ tư, hạn chế từ đặc điểm địa bàn và văn hóa - xã hội.

Thứ năm, hạn chế từ công tác phối hợp liên ngành.

Thứ sáu, hạn chế từ công tác quản lý, giám sát.

3.2.2.2. Nguyên nhân của hạn chế, thiếu sót

Thứ nhất, pháp luật về ĐTVÁ có bị can là người dưới 18 tuổi còn một số hạn chế, bất cập hoặc là khó thực hiện.

Một là, quy định về tiêu chuẩn của người tiến hành tố tụng trong vụ án có người tham gia dưới 18 tuổi chưa thật sự rõ ràng và chưa thống nhất.

Hai là, sự không tương thích giữa quy định của Bộ luật TTHS năm 2015 với BLHS năm 2015 sửa đổi, bổ sung năm 2017.

Ba là, còn quy định gây khó khăn, vướng mắc trong việc thu thập thông tin, tài liệu, chứng cứ.

Bốn là, còn một số hạn chế, vướng mắc trong việc xác định “dấu vết của tội phạm ở người hoặc tại chỗ ở hoặc nơi làm việc hoặc trên phương tiện của người bị nghi thực hiện tội phạm”.

Thứ hai, công tác lãnh đạo, chỉ đạo của Thủ trưởng, Phó thủ trưởng của một số Cơ quan CSĐT cấp huyện ở vùng Tây Bắc đối với hoạt động ADPL trong ĐTVA có bị can là người dưới 18 tuổi chưa thật sự quyết liệt, sâu sát, hiệu quả chưa thật sự cao.

Thứ ba, do năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của một bộ phận nhỏ Thủ trưởng, Phó thủ trưởng Cơ quan CSĐT cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam còn bộc lộ một số hạn chế như chưa nhận thức đầy đủ và thực hiện đúng chức năng, nhiệm vụ của Thủ trưởng, Phó thủ trưởng Cơ quan CSĐT cấp huyện đã được luật hóa. Năng lực vận dụng, cụ thể hóa và tổ chức thực hiện các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật ở một số nhỏ Thủ trưởng, Phó thủ trưởng Cơ quan CSĐT cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam chưa đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ.

Thứ tư, nhận thức của người tố giác, tin báo về tội phạm và trình độ của cán bộ trực tiếp tiến hành tiếp nhận tố giác, tin báo về tội phạm chưa đầy đủ và đúng đắn. Trình độ của cán bộ tiếp nhận tố giác, tin báo về tội phạm khi tiến hành lựa chọn quy phạm pháp luật và so sánh đối chiếu những thông tin, tài liệu do người tố giác, báo tin cung cấp với những quy phạm pháp luật đã lựa chọn để quyết định tiếp nhận tố giác, tin báo về tội phạm chưa đáp ứng yêu cầu.

Thứ năm, cơ sở vật chất, phương tiện trang bị phục vụ cho hoạt động tổ chức thực hiện tiếp nhận tố giác, tin báo về tội phạm như máy ghi âm, ghi hình của Cơ quan CSĐT cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam chưa được trang cấp đầy đủ. Việc tiếp nhận tố giác, tin báo về tội phạm của những cơ quan, tổ chức không phải là Cơ quan CSĐT cấp huyện vùng Tây Bắc còn hạn chế, chất lượng thông tin, tài liệu thu thập

được đề phục vụ cho quá trình giải quyết tố giác, tin báo về tội phạm chưa cao do chủ thể tiến hành của cơ quan, tổ chức chưa được đào tạo chuyên sâu về tiếp nhận tố giác, tin báo về tội phạm. Kinh phí phục vụ cho các hoạt động ADPL trong ĐTVN có bị can là người dưới 18 tuổi còn hạn chế.

Thứ sáu, cơ chế phối hợp giữa Cơ quan CSĐT cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam với các cơ quan, tổ chức hữu quan còn hạn chế.

Chương 4

QUAN ĐIỂM VÀ GIẢI PHÁP BẢO ĐẢM ÁP DỤNG PHÁP LUẬT TRONG ĐIỀU TRA VỤ ÁN CÓ BỊ CAN LÀ NGƯỜI DƯỚI 18 TUỔI CỦA CƠ QUAN CẢNH SÁT ĐIỀU TRA CẤP HUYỆN Ở VÙNG TÂY BẮC, VIỆT NAM

4.1. QUAN ĐIỂM BẢO ĐẢM ÁP DỤNG PHÁP LUẬT TRONG ĐIỀU TRA VỤ ÁN CÓ BỊ CAN LÀ NGƯỜI DƯỚI 18 TUỔI CỦA CƠ QUAN CẢNH SÁT ĐIỀU TRA CẤP HUYỆN Ở VÙNG TÂY BẮC, VIỆT NAM

- Bảo đảm quán triệt các quan điểm, chủ trương của Đảng và Đảng ủy Công an trung ương về điều tra hình sự nói chung và điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi nói riêng.

- Quan điểm phải bảo đảm tập trung, thống nhất, giữ gìn an ninh trật tự của đất nước nói chung và của vùng Tây Bắc nói riêng.

- Quan điểm phải bảo đảm tối đa quyền con người của người dưới 18 tuổi trong áp dụng pháp luật tiến hành điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện.

- Quan điểm phải bảo đảm đúng người, đúng tội, đúng pháp luật, không để lọt tội phạm và không làm oan người vô tội, góp phần giáo dục đấu tranh phòng chống tội phạm.

- Quan điểm phải bảo đảm đáp ứng yêu cầu hội nhập của Việt Nam với các nước trong khu vực và trên thế giới.

- Quan điểm bảo đảm quán triệt quan điểm của Đảng và Đảng ủy Bộ Công về việc tiếp tục sắp xếp tổ chức bộ máy lực lượng Công an nhân dân tinh, gọn, mạnh, phục vụ tốt hơn việc bảo đảm quyền của bị can là người dưới 18 tuổi

4.2. GIẢI PHÁP BẢO ĐẢM ÁP DỤNG PHÁP LUẬT TRONG ĐIỀU TRA VỤ ÁN CÓ BỊ CAN LÀ NGƯỜI DƯỚI 18 TUỔI CỦA CƠ QUAN CẢNH SÁT ĐIỀU TRA CẤP HUYỆN Ở VÙNG TÂY BẮC, VIỆT NAM

4.2.1. Nhóm giải pháp chung

- Tiếp tục hoàn thiện pháp luật liên quan đến điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện.

- Tiếp tục đổi mới công tác lãnh đạo, chỉ đạo của Thủ trưởng, Phó thủ trưởng Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện, bảo đảm gắn trách nhiệm của người đứng đầu với hiệu quả công tác áp dụng pháp luật trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi.

- Tiếp tục thực hiện quan điểm của Đảng, Đảng ủy Công an trung ương về việc tiếp tục sắp xếp tổ chức bộ máy lực lượng Công an nhân dân “Tinh – Gọn – Mạnh – Hiệu năng – Hiệu lực – Hiệu quả”

4.2.2. Nhóm giải pháp cụ thể

- Tiếp tục kiện toàn bộ máy Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam.

- Tăng cường nhận thức, trình độ và biên chế cho chủ thể tiến hành tố tụng của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam.

- Tiếp tục tăng cường nguồn kinh phí, trang thiết bị bảo đảm hoạt động điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam.

- Tăng cường quan hệ phối hợp giữa Cơ quan Cảnh sát điều tra cấp huyện và các cơ quan tổ chức hữu quan trong điều tra vụ án có bị can là người dưới 18 tuổi ở vùng Tây Bắc, Việt Nam.

KẾT LUẬN

Luận án đã nghiên cứu một cách toàn diện và sâu sắc về ADPL trong ĐTVÁ có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam. Kết quả nghiên cứu của luận án đã đạt được những đóng góp quan trọng về mặt lý luận và thực tiễn, cụ thể như sau:

Về mặt lý luận: Luận án đã làm rõ cơ sở lý luận ADPL trong ĐTVÁ có bị can là người dưới 18 tuổi, bao gồm khái niệm, đặc điểm, vai trò, nội dung, các giai đoạn và các điều kiện bảo đảm.

Về mặt thực tiễn: Luận án đã khảo sát, đánh giá các yếu tố ảnh hưởng và phân tích, làm rõ thực trạng ADPL trong ĐTVÁ có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam trong giai đoạn 10 năm, từ năm 2014 đến năm 2023. Từ đó, luận án đã chỉ rõ những kết quả đã đạt được, nguyên nhân của kết quả đạt được và những tồn tại, hạn chế cùng nguyên nhân của hạn chế cần khắc phục.

Về giải pháp: Trên cơ sở nghiên cứu lý luận và thực tiễn, luận án đã đưa ra các quan điểm bảo đảm ADPL trong ĐTVÁ có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện và đề xuất nhóm giải pháp chung cùng nhóm giải pháp cụ thể nhằm bảo đảm ADPL trong ĐTVÁ có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện, áp dụng trên toàn quốc và ở vùng Tây Bắc, Việt Nam nói riêng.

Những kết quả nghiên cứu của luận án đã góp phần nâng cao nhận thức về vai trò, tầm quan trọng của việc ADPL trong ĐTVÁ có bị can là người dưới 18 tuổi. Luận án cũng đã cung cấp những luận cứ khoa học, quan điểm, giải pháp nhằm hoàn thiện hệ thống pháp luật về ADPL trong ĐTVÁ có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện ở vùng Tây Bắc, Việt Nam.

Từ những kết quả nghiên cứu nêu trên, tác giả mong muốn góp phần nâng cao chất lượng hoạt động ADPL trong ĐTVÁ nói chung, đặc biệt hoạt động ADPL trong ĐTVÁ có bị can là người dưới 18 tuổi của Cơ quan CSĐT cấp huyện.

DANH MỤC CÔNG TRÌNH ĐÃ ĐƯỢC CÔNG BỐ CỦA TÁC GIẢ LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN

1. Lê Cẩm, Đỗ Văn Chiến (2020): “Bảo vệ quyền con người bằng pháp luật hình sự Việt Nam trong giai đoạn đương đại (Phần II - Kỳ năm)”, *Tạp chí Pháp luật về Quyền con người*, Số 2.
2. Đỗ Văn Chiến, Tào Thị Quyên (2023): “Biện pháp điều tra tố tụng đặc biệt: Những hạn chế, vướng mắc và hướng hoàn thiện”, *Tạp chí Nhân lực Khoa học xã hội*, số 05.
3. Đỗ Văn Chiến, Trần Thị Lan Anh (2023): “Hoạt động kiểm sát việc áp dụng các biện pháp điều tra tố tụng đặc biệt: hạn chế, vướng mắc và hướng hoàn thiện”, *Tạp chí Khoa học xã hội Việt Nam*, số 5.
4. Đỗ Văn Chiến, Trần Thị Lan Anh (2022): “Giữ người trong trường hợp khẩn cấp: Những hạn chế, vướng mắc và hướng hoàn thiện”, *Tạp chí Nhân lực Khoa học xã hội*, số 11.
5. Đỗ Văn Chiến (2023): “Vướng mắc trong xác định thời hạn áp dụng, hủy bỏ biện pháp điều tra tố tụng đặc biệt”, *Tạp chí Kiểm sát*, số 22.
6. Đỗ Văn Chiến, Nguyễn Hà Bích (2021): “Điều kiện đảm bảo cho hoạt động điều tra tố tụng đặc biệt”, *Tạp chí Kiểm sát*, số 07.
7. Đỗ Văn Chiến, Nguyễn Hà Bích (2021): “Xây dựng và phát huy sức mạnh thể trận lòng dân dưới ánh sáng nghị quyết Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng”, *Tạp chí Giáo dục và xã hội* số 128 (189).
8. Đỗ Văn Chiến, Nguyễn Hà Bích (2021): “Cơ sở pháp lý và thực tiễn của việc sửa đổi, bổ sung một số điều của Bộ luật Tố tụng hình sự năm 2015”, *Tạp chí Giáo dục và xã hội* số 129 (190).
9. Đỗ Văn Chiến, Trần Thị Lan Anh (2022): “Áp dụng pháp luật Tố tụng hình sự trong tiếp nhận và kiểm tra, xác minh sơ bộ tố giác, tin báo về tội phạm của Công an cấp xã (kỳ I)”, *Tạp chí Giáo dục và xã hội* số đặc biệt tháng 5.
10. Đỗ Văn Chiến, Trần Thị Lan Anh (2022): “Áp dụng pháp luật Tố tụng hình sự trong tiếp nhận và kiểm tra, xác minh sơ bộ tố giác, tin báo về tội phạm của Công an cấp xã (kỳ II)”, *Tạp chí Giáo dục và xã hội* số đặc biệt tháng 6.
11. Đỗ Văn Chiến (2020): “Những yếu tố bảo đảm quyền của người bị bắt trong Tố tụng hình sự”, *Tạp chí Giáo dục và xã hội* số đặc biệt tháng 8.
12. Đỗ Văn Chiến, Trần Thị Lan Anh (2024): “Xử lý vật chứng trong điều tra vụ án hình sự - Những hạn chế, vướng mắc và hướng hoàn thiện”, *Tạp chí Giáo dục và xã hội*, số 157(218).